

Kolmas sektori ja maaseudun palvelut

YTR:n hankeseminaari

Tampere 21.5.2007

YTR Kansalaisjärjestöteemaryhmä

Ritva Pihlaja

Palvelujen kehittäminen on nyt politiikan keskiössä

Vanhasen II hallituksen ohjelma

”Hallitus edistää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuutta palvelutuotannossa.”

Kunta- ja palvelurakennemuutos

- kuntakoko kasvaa
- edistetään uusia palvelujen tuottamistapoja

Kuka palvelut tuottaa?

Tampere 21.5.2007 Pihlaja

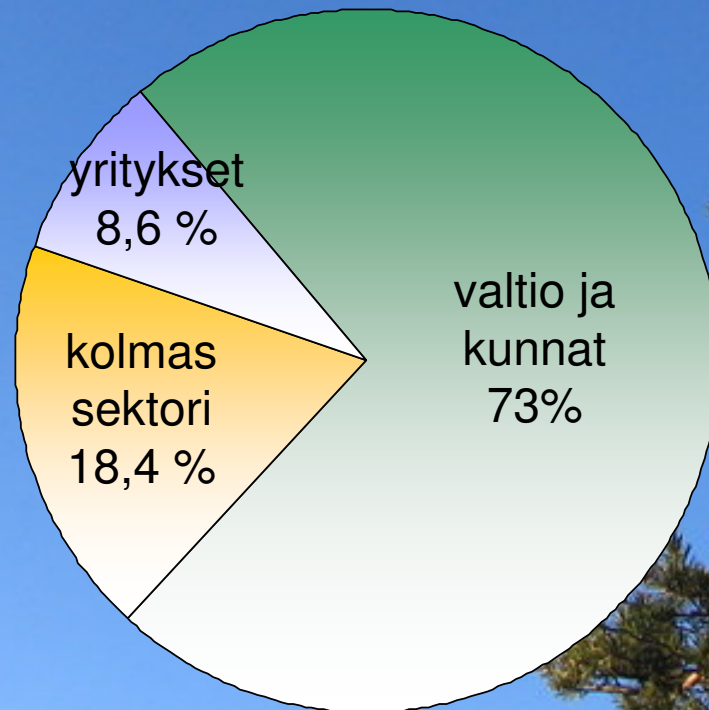
Palvelut ja maaseutu

- väestön ikääntyminen ja väheneminen muuttavat palvelujen kysyntää
  - myös työkäisten määrä vähenee – kuntasektorin eläköitymisen vaikutus?
- pitkät välimatkat nostavat kustannuksia
- potentiaalisia palvelujen tuottajia vähemmän kuin keskuksissa
- jos kuntakoko kasvaa, miten käy syrjäkylien ja nykyisten kirkonkylien palvelujen?
- maalla on totuttu pärjäämään itse?

Järjestöjen merkitys palvelujen tuottajana Suomessa on suuri!

Sosiaalipalvelujen tuotettu arvo, vuosi 2004

Järjestöjen tuottamien sosiaali- ja terveyspalvelujen arvo
1.241.323.100 €
(vuonna 2002)

- ikääntyvien ja vammaisten asumispalveluja, päihdehuoltoa, ensi- ja turvakoteja, kotipalvelua, päivätoimintaa mielenterveys- ja päihdekuntoutujille sekä vanhuksille jne
- valtakunnalliset potilas- ja omaisjärjestöt ja paikallisyhdistykset
  - Invalidiliitto, SPR, Reumaliitto, Sydänyhdistys, Mielenterveysseura, Vanhustyön keskusliitto, Kehitysvammaliitto, Alzheimer Keskusliitto, Diabetesliitto, Näkövammaisten keskusliitto, Kehitysvammaliitto, Kuulonhuoltoliitto, Hengitysliitto, Aivovammaliitto jne
- urheilu, liikunta, nuoriso, kulttuuri, vapaa-aika...
  - ei lupa- tai ilmoitusmenettelyä > ei tarkkoja lukuja!

Entä kolmas sektori ja maaseudun palvelut?

- valtakunnallisten järjestöjen paikallistoiminta on vilkasta
- vanhustenkotiyhdistykset – RAY!
- vuosikymmenien perinteet: urheilu, kulttuuri, nuoriso ja vapaa-aika
- uudempaa palvelutuotantoa: esim. kyläyhdistysten kyläavustajat ja ip-kerhot, 4H:t, monipalvelupisteet
- ”vanhojen” järjestöjen uusi rooli?

Muutama esimerkki

- **Sokojan päiväkotij- ja kylätaloyhdistys ry, Kokkola**

- 32 lapsen päiväkotij, vanhusten kotipalvelua, ateriapalvelu koululle, päiväkodille ja vanhuksille, talonmiespalveluja, monitoimitalon tilat, 15 työntekijää, Kokkolan kaupungin ostopalveluja

- **Manna ry, Uusikylä, Nastola**

- tehostettua asumispalvelua, koti- ja ateriapalveluja, 50 työntekijää, usean kunnan ostopalveluja

- **Sääksjärven kyläseura ry, Vimpeli**

- Kouluniemen palvelutalo, asumis- ja hoivapalveluja, ateria-, siivous- ja pyykkipalveluja, sairaanhoitopalveluja, 3 työntekijää

- **Eräjärven kehittämissyhdistys EKY ry, Orivesi**

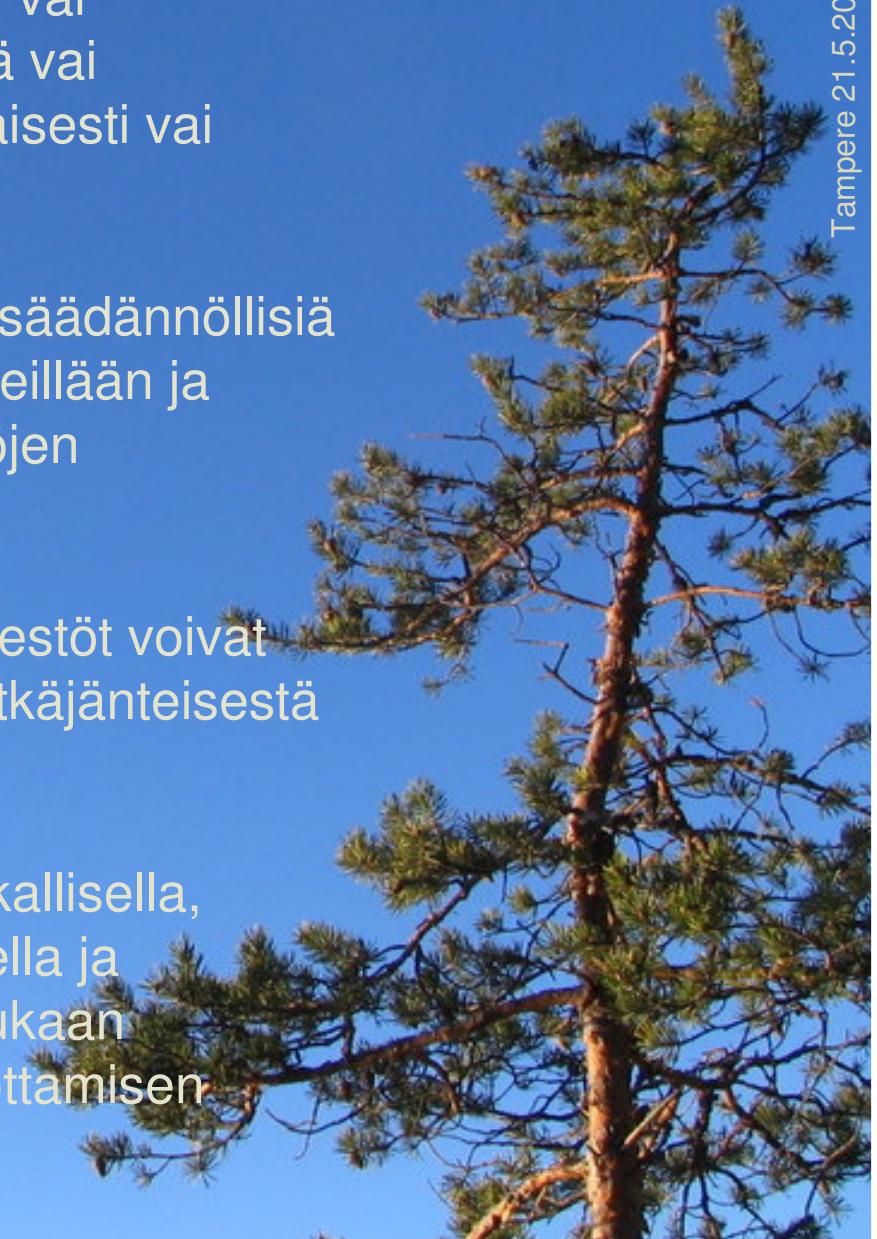
- monipalvelupiste, kotipalvelua

Paljon kysymyksiä – vähän vastauksia

- Mitä palveluja maaseudulla toimivat järjestöt tuottavat ja miten tällaiset toimintamallit ovat syntyneet?
- Mitkä palveluista soveltuvat parhaiten yritysten, mitkä järjestöjen tuotettavaksi?
- Millaista yhteistyötä järjestöt tekevät tai voisivat tehdä kuntien kanssa?
- Millaista sektoreiden välinen kumppanuus voi käytännössä olla?
- Miten järjestöjen tuottamat palvelut rahoitetaan?

- Miten järjestöt käytännössä tuottavat palvelut: vapaaehtoisvoimin vai palkkatyönä, maallikkotyönä vai laadukkaasti, harrastelijamaisesti vai organisoidusti?
- Mitä järjestöjä koskevia lainsäädännöllisiä tai muita muutoksia on meneillään ja miten ne vaikuttavat järjestöjen toimintaedellytyksiin?
- Millä ehdoilla jo toimivat järjestöt voivat ottaa vastuuta palvelujen pitkäjänteisestä tuottamisesta?
- Miten järjestöt saadaan paikallisella, seudullisella, maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla mukaan keskusteluun palvelujen tuottamisen vaihtoehtoista?

Kansalaisjärjestöteemaryhmä

- etsii, tuotteistaa ja markkinoi esimerkkejä ja hyviä käytäntöjä
- tehostaa kansalaisjärjestöjen työtä ja auttaa niitä verkottumaan
- tarjoaa tietoa maaseudun kolmannesta sektorista niin kyliin, kuntiin, järjestöihin kuin hallintoon ja päätöksentekoon laajemminkin
- puhuu, tutkii, tiedottaa, kouluttaa
- toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana

Miten paikallisten asukkaiden ääni kuuluu kuntaliitoksissa?

Käytännön esimerkki Itä-Uudeltamaalta

	asukkaita	valtuutettuja NYT	valtuutettuja
Lapinjärvi	2.940	21	7
Liljendal	1.465	17	3
Loviisa	7.390	27	17
Pernaja	3.930	21	9
Ruotsinpyhtää	2.909	21	7
"Suur-Loviisa"	18.634	43	